

ÖNSÖZ

Kıymetli Vakıflar Dergisi Okuyucuları,

100. yılını idrak ettiğimiz Türkiye Cumhuriyeti'nin ilmî süreli yayınlarının öncülerinden olan Vakıflar Dergisi, Aralık 2023 itibarıyla yayın hayatının 85. yılında 60. sayısına ulaşmıştır. Vakıflarla ilgili özgün makaleleri akademik camia ile buluşturmayı gaye edinen ve bu alanda bir ihtisas dergisi olma niteliği taşıyan Vakıflar Dergisi'nin bu sayısında, Osmanlı dönemi Balkan coğrafyasında kurulmuş vakıfları konu edinen 5'i İngilizce olarak kaleme alınan toplam 8 çalışma yer almaktadır.

60. sayının ilk makalesi Dragana Amedoski'ye ait olup "Tracing the Forgotten Dervish Lodge (Zaviye) of Mihaloğlu Alaaddin Ali Bey in Kruševac" adını taşımaktadır. Yazar çalışmada Balkanlarda en etkili akıncı beylerinden biri olan Mihaloğlu Alaaddin Ali Bey'in günümüzde Sırbistan sınırları içerisinde kalan Alacahisar(Kruševac)'da XV. Yüzyıl ortalarında kurduğu zaviyesini konu edinmektedir.

Paulina Andonova "Architectural Structure and Functions of the Külliye of Sofu Mehmed Pasha in Sofia with a Special Focus on its Medrese and Kütüphane" adlı makalesinde Kanuni Sultan Süleyman dönemi vezirlerinden Sofu Mehmed Paşa'nın Sofya'da 1640'lı yıllarda inşa ettirdiği vakıf külliyesinde yer alan medrese ve kütüphanenin mimari yapısı ve işlevleri üzerinde durmaktadır.

Elma Korić, "Ferhad Pasha's waqf in Bosnia and Dalmatia: Incentive for Urbanization on the Ottoman Serhat in the 16th century" adlı makalesinde, Osmanlı Devleti'nde önemli idari pozisyonlara sahip Sokollu ailesinin önde gelen bireylerinden Ferhad Paşa'nın Bosna Eyaleti'nde kurmuş olduğu vakıfları incelemektedir. Yazar, Ferhad Paşa Vakfı'nın XVI. yüzyılda Osmanlı serhaddi kornumunda olan Bosna'nın kentsel, kültürel ve ekonomik gelişimine katkılarını ortaya koymaktadır.

Abdullah Zararsız'ın yazarı olduğu makale "İştîp'te Abdülkerim Efendi Vakfı" adını taşımaktadır. Zararsız makalede, İstanbul'da Süleymaniye ve Ayasofya camilerindeki vaazlarıyla ünlenen ve dönemin kaynaklarda Emir Sultan, Vaiz Emir, Şeyh Seyyid Abdülkerim gibi isimlerle anılan Abdülkerim bin Hüsameddin'in 1600 yılında günümüz Kuzey Makedonya toprakları içerisinde kalan İştîp şehrinde kurmuş olduğu vakfı ve vakfın vakfiyesini ele almaktadır.

Nihad Dostović'in, Osmanlı idarî yapısında Bosna Eyaleti'nin İzvornik Sancağı'na bağlı Memlehatayn/Tuzla Kazâsı'nın 1644-1646 tarihli mahkeme sicilindeki vakıf kayıtlarını inceleyen makalesi "Waqfs of Tuzla / Memlehatayn in the Zvornik (İzvornik) Sanjak According to the Tuzla Sicill from 1644-1646: An Overview" adını taşımaktadır. Makalede, Osmanlı taşrasının iç bölgelerinde vakıfların bir kurum olarak oynadığı rolü ortaya konulmaktadır.

Adnan Kadrić ve Muamer Hodžić tarafından ortaklaşa kaleme alınan "Mostar Benefactors: Babusaade Agha Ahmed Agha and his Endowment" adlı makale Mostar şehrinde vakıf kuran Osmanlı bürokratlarından Babüsaade Ağası Ahmed Ağa'nın 1653 tarihli vakfiyesini konu edinmektedir. Ahmed Ağa vakfiyesinin İngilizce çevirisinin de yer aldığı çalışma, vakfın Mostar'daki kültürel yaşam için önemine dikkat çekmektedir.

Mumin Omerov'un yazarı olduğu ve "Kuzey Makedonya'nın Manastır ve Ohri Şehirlerinde Şerif Ahmed Bey Mektep ve Medreseleri" adını taşıyan makalede Ohri Kaymakamı Şerif Ahmed Bey'in 1846 yılında Ohri ve 1849 yılında Manastır şehirlerinde kurmuş olduğu eğitim kurumları incelenmiştir. Çalışmada; vakfiye ve diğer arşiv belgelerindeki veriler ışığında vakıf kurucusu, medrese, müderris ve talebeler hakkında detaylı bilgiler sunulmaktadır.

Bu sayının son makalesi Orlin Sabev'in imzasını taşıyan "Bulgaristan'daki Osmanlı Vakıf Kütüphanelerinin Tarihi Seyri ve Osmanlı Sonrası Kaderi" adlı makaledir. Yazar, Osmanlı döneminde Bulgaristan'ın Sofya, Samakov, Vidin, Köstendil ve Şumnu şehirlerindeki vakıf kütüphaneler ile diğer kitap koleksiyonlarını incelenmekte; Bulgaristan topraklarında yüzyıllar boyunca biriken Osmanlı kitap mirasının 1877-1879 Rus işgali ve sonrası dönemdeki durumuna yer verilmektedir.

Vakıflar Dergisi'nin 2024 yılı Haziran ayında yayımlanacak olan 61. Sayısında buluşmak temenniisiyle tüm Dergimiz okurlarına keyifli okumalar dileriz.

Editörler
Aralık 2023